

TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTESİ OTOMOTİV ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ¹

Şenol OKAY

Pamukkale Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Makine Eğitimi Bölümü, Denizli.

Soner Mehmet ÖZDEMİR

Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Kırıkkale.

Süleyman SEMİZ

Pamukkale Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Makine Eğitimi Bölümü, Denizli.

Özet

Bu çalışmanın amacı, teknik eğitim fakültesi otomotiv öğretmenliği öğrencilerinin memnuniyet düzeylerini belirlemektir. Araştırma tarama modelinde tasarlanmış olup, çalışma grubunu 6 teknik eğitim fakültesinin otomotiv öğretmenliği programında ölçme aracına cevap veren 329 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmada elde edilen bulgular; öğrencilerin öğrenim gördükleri fakültenin yönetimi, fakülteadaki sosyal faaliyetler; eğitim-öğretim etkinlikleri ve uygulama çalışmaları boyutlarına ilişkin memnuniyetlerinin orta düzeyde olduğunu göstermiştir. Çalışmada ayrıca, öğrenim görülen üniversiteye ve programı tercih nedenine göre görüşler arasında bazı boyutlarda anlamlı düzeyde fark bulunurken, mezun olunan liseye göre anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

***Anahtar Kelimeler:** Otomotiv öğretmen adayları, memnuniyet düzeyi, teknik eğitim fakültesi*

ASSESSMENT OF STUDENT SATISFACTION LEVELS IN AUTOMOTIVE TEACHER EDUCATION PROGRAMME AT SELECTED TURKISH FACULTIES OF TECHNICAL EDUCATION

Abstract

The purpose of this study is to determine the satisfaction levels of students enrolled in automotive teacher education programme in Turkish technical education faculties. The study was designed in accordance with the survey model. The universe of the present study is pre-service automotive teachers who study in twelve universities throughout Turkey. The sample

1. Bu çalışmanın bir bölümü 1-4 Haziran 2008'de düzenlenen 4. Otomotiv teknolojileri kongresinde sunulmuştur.

consisted of 329 students who responded to the instrument implemented at six randomly selected technical education faculties. The results of the study indicated that students feel moderate levels of satisfaction with faculty management, social and cultural activities, curricular activities and practical applications.

Keywords: *Pre-service otomotive teachers, satisfaction level, technical education faculty*

1. Giriş

Mesleki ve teknik eğitim, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin kalkınma süreçlerindeki en önemli sacayaklarından birini oluşturmaktadır. Küreselleşen dünyada her geçen gün daha yoğun biçimde yaşanan rekabet ortamında ülkelerin ayakta kalmalarında şüphesiz en önemli rollerden birini hala endüstri sektörü almaktadır. Bu sektörün gelişiminde ise nitelikli insan gücü yetiştirme işlevine sahip olan mesleki ve teknik eğitim ön plana çıkmaktadır. Alvin Toffler “Üçüncü Dalga” isimli eserinde sınıflandırdığı dünya sanayi gelişiminde, birinci dalgayı oluşturan tarım toplumlarında toprak mülkiyeti, ikinci dalgayı oluşturan sanayi toplumunda sermaye birikiminin başarı için önemli faktörler olduğunu belirtir. Üçüncü dalgayı oluşturan bilgi toplumunda ise en önemli faktörün insan gücünün kalitesi olacağını ifade etmektedir (1). Artık “entelektüel sermaye” olarak da adlandırılan bu birikimin oluşmasında eğitimin ve özel olarak da mesleki teknik eğitimin önemi daha da artmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim, “milli eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütünü” şeklinde tanımlanabilir (2). Mesleki teknik eğitimin amacı ise, sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde istihdam için nitelikli iş gücü olarak eğitmek ve yetiştirmek, mesleklerinin devamı olan yüksek öğretim kurumlarına geçiş için gerekli temel eğitimi vermektir (3). Bunun yanında, bir ülkede mesleki ve teknik eğitime pek çok yönden gereksinim duyulmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır (4,2): İşgücü piyasasının ihtiyaçlarının karşılanması, üretimde verimlilik ve kalite artışının sağlanması, işsizliğin azaltılması, iç ve dış pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi, kaynakların daha etkin ve rasyonel kullanılması, hızlı, istikrarlı ve sağlıklı bir ekonominin gelişiminin desteklenmesidir. Mesleki ve teknik eğitime ülkedeki doğal kaynakların değerlendirilmesi, insan gücünün verimli duruma getirilmesi, iş ve eğitim bütünleştirilmesi amacıyla da gereksinim duyulmaktadır. Bu gereksinim sosyal, ekonomik ve kültürel boyutları olan bir olgudur.

Gençler ve yetişkinler yönünden değişik öğrenim kademelerinde, farklı mesleki etkinlik aşamalarında çeşitli mesleki ve teknik eğitim programlarına ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç, gerek kalkınma planlarında gerekse de çeşitli yıllarda toplanan Milli Eğitim Şuralarında da yer almıştır. 1963 yılından bu yana yapılan kalkınma planlarının tümünde mesleki ve teknik eğitimin hem nicelik hem de niteliğinin artırılmasının gerektiği vurgulanmaktadır. Örneğin, 1963-1967 yıllarını kapsayan I. Beş Yıllık Kal-

kınma Planında orta öğretim çağındaki öğrencilerin büyük bir bölümünün mesleki ve teknik eğitime yönlendirilmesi, bunun için teknik öğretimin çıraklıktan teknisyenliğe kadar tümüyle sanayiyle bağlantılı, sanayinin imkan ve ihtiyaçlarıyla uyumlu bir sistem olarak kurulması ve işletilmesi gerektiği belirtilmiştir. Yine bu planda, öğretmen yetiştiren kurumların gelişmelerine öncelik verilmesi, bunların gelişmesinin planda belirtilen sayıların gösterdiği yön ve çapta olması gerektiği vurgulanmıştır (5). O günden bu güne kadarki tüm kalkınma planlarında buna benzer şekilde mesleki ve teknik eğitimin önemi ve geliştirilmesi gerektiği özellikle belirtilirken, bu hedefler maalesef tam olarak hayata geçirilememiştir. Milli eğitim şuralarının birçoğunda da mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi ile ilgili kararlar alınmıştır. Örneğin, tamamıyla mesleki ve teknik eğitim gündemi ile 1999 yılında toplanan 16. Milli Eğitim Şurasında mesleki ve teknik eğitimin, orta öğretim sistemi bütünlüğü içinde ağırlıklı olarak yeniden yapılandırılması, okul ve işletmelerde meslek eğitimi ve istihdam, mesleki ve teknik eğitim alanına öğretmen ve yönetici yetiştirme, sınavsız yükseköğretime geçiş ve finansman konularında önemli kararlar alınmıştır. Örneğin, şurada “meslek eğitiminde yaklaşımın sadece istihdam beklentisine değil, istihdam talebine ve beklentisine yanıt verecek işgücünü yetiştirme anlayışı olmalıdır” denmektedir. Yine şurada, mesleki ve teknik eğitimde öğretmen ihtiyacının nicelik ve nitelik olarak belirlenmesi, ihtiyaçların karşılanması için kısa ve uzun vadeli planların yapılması ve bunun için MEB, YÖK ve diğer kuruluşların işbirliği yapması gerektiği belirtilmektedir (6). Bu kararlardan bir kısmı (sınavsız yüksekokullara geçiş) günümüzde hala uygulanmakta iken bir kısmı ise uygulamaya geçirilememiştir. Son yapılan 17. Milli Eğitim Şurasında alınan kararlar içinde de, mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması için bilimsel ve rasyonel yöntemlerin kullanılması gerektiği, Türkiye’deki mesleki yüksek öğretimin yapısının ve öğretim programlarının AB ülkelerindeki gelişmeler dikkate alınarak öğrenci akışına göre düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır (7).

Ülkemizde mesleki ve teknik eğitimin niteliği yıllardır süregelen bir tartışma konusu haline gelmiştir. Gerek son yıllarda gerçekleştirilen katsayı uygulaması, gerekse de bu okullara yapılan yatırımın ve fiziki donanımın yetersizliğinden dolayı mesleki ve teknik liselere olan talep her geçen gün azalmaktadır. Bunun yanında aileler çocuklarını istedikleri yüksek öğretim programlarında okuyabilmeleri için çoğunlukla Anadolu liselerine, fen liselerine ya da düz liselere göndermeyi tercih etmektedir. Bunun sonucunda, öğrenme düzeyi ve akademik yönden daha başarılı olan öğrencilerin genel ortaöğretime devam etmelerinden ötürü, mesleki ve teknik liselere genelde akademik başarı düzeyi düşük ya da iyi bir yönlendirme yapılmadan ailelerin sadece meslek sahibi olsun düşüncesiyle kayıt ettirdikleri öğrenciler gelmektedir. Bu da mesleki ve teknik liselerin kalitesini de olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, Kılıç ve Kuyumcu’nun belirttiği gibi, teknik eğitim mezunlarının piyasada kendi branşlarında mühendis ile tekniker arasında bir yerde bulunması, statü ve yetki problemi yaşanıyor olması, öğrencilerin mesleki ve teknik eğitime yönelmelerini olumsuz etkileyen unsurlardan biri olarak göze çarpmaktadır (8).

Bunun yanında, mesleki teknik okul mezunları işgücü piyasasının talep ettiği niteliklere tam anlamıyla sahip değilken; bir yanda işletmelerde nitelikli ara eleman açığı, diğer yanda mezunların işsizliği ya da başka alanlarda çalışmaları söz konusu olmaktadır (9). Ülkemizde sık sık ekonomik krizlerin yaşanması, uluslar arası arenada rakiplerle eşit şartlarda rekabet edememe gibi nedenlerden dolayı mesleki teknik liselerden mezun olanlar tatmin edici ölçüde istihdam edilememektedir (10). Bu durum, 2007-2013 yılları arasını kapsayan 9. kalkınma planına da yansımıştır. Planda “Eğitim Sisteminin Geliştirilmesi” başlığı altında mesleki ve teknik eğitim programlarının işgücü piyasasının taleplerine uygun olarak güncellenememesi sonucu mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdamının artırılamadığı ve mesleki eğitime olan talebin azalmakta olduğu tespiti yapılmaktadır (11).

Ülkemizde mesleki teknik eğitim programları, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinde yürütülmektedir. Ortaöğretim düzeyinde, çeşitli türlerde meslek liseleri ile teknik liselerde ara eleman ihtiyacı giderilmeye çalışılırken, yüksek öğretim düzeyinde ise teknik eğitim fakülteleri ve mesleki eğitim fakültelerinde teknik öğretmen ve meslek öğretmenleri yetiştirilmektedir. Yüksek öğretim düzeyinde mesleki teknik eğitim görmek isteyen öğrenciler için mesleki eğitim fakülteleri, teknik eğitim fakülteleri, ticaret ve turizm eğitim fakülteleri bulunmaktadır. Bu okullardan mezun olanlar, mesleki ve teknik liselerde öğretmen olabilmektedirler. Ancak, ülkemizde bu liselere olan talebin gün geçtikçe azalması ve öğrenci sayısının düşmesinden dolayı, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından mesleki ve teknik liselere ayrılan öğretmen kontenjanları da düşmektedir. Pek çok branşta yıllardır tek bir öğretmen atanmasının yapılması ya da bazı branşlarda ancak 5-10 öğretmenin atanabilmesi ise bu fakültelerden mezun olan adayların gelecekte ümitlerini kesmelerine sebep olabilmektedir. Bunun yanında, ülkemizde mesleki ve teknik elemanların istihdamlarında önemli problemlerin yaşanmasından dolayı, pek çok mezun alanı dışında işte çalışmak zorunda kalmaktadır. Yaşanan bu sorunlar doğal olarak mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının motivasyonlarını ve akademik başarılarını da önemli oranda etkilemektedir.

Bu bağlamda, bu çalışmada teknik eğitim fakültesi otomotiv öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Mezun olduktan sonra öğretmen olarak atanabilme ya da alanlarında bir işte çalışabilme konularında, diğer bölümlerdeki öğrenciler gibi, kafaları oldukça karışık olan bu bölümdeki öğrencilerin almış oldukları eğitime ilişkin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi ile bu öğrencilerin hangi konularda sorunlar yaşadıkları, aldıkları eğitim sürecinde hangi hususların düzeltilmesi ve geliştirilmesi gerektiği konularında ilgililere fikir sunacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

Bu çalışma tarama modeline dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışıldığı ve çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde çalışma yapmaya uygun olduğu için bu model seçilmiştir (12).

Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'deki 6 üniversitenin teknik eğitim fakültesi Otomotiv Bölümünde öğrenim gören 329 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin %24'ü Gazi Üniversitesi, %22,2'si Marmara Üniversitesi, %15,2'si Karabük Üniversitesi, %14,6'sı Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, %13,4'ü Afyon Kocatepe Üniversitesi ve %10,6'sı da Pamukkale Üniversitesinde öğrenim görmektedirler. Çalışma kapsamındaki teknik eğitim fakültesi otomotiv bölümü öğrencilerinin sayıları ve yüzdeleri dikkate alındığında, oldukça dengeli bir dağılımın olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık beşte ikisi (%38,6) meslek lisesinden mezun olurken, dörtte bire yakını (%22,5) Anadolu teknik lise, beşte biri (%20,4) düz lise, beşte bire yakını (%18,5) da teknik lise mezunudur.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Teknik eğitim fakültesi otomotiv bölümü öğrencilerinin memnuniyet düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen bir ölçme aracıyla toplanmıştır. Ölçme aracının geliştirilmesinde öncelikle konuyla ilgili literatür taraması yapılmış ve otomotiv bölümünde okuyan öğrencilerle görüşülmüştür. Ölçekteki maddelerin oluşturulmasında Erdoğan ve Uşak'ın (2005) çalışmasında kullanılan ölçekten yararlanılmıştır (13). Bu çalışmalardan sonra, ölçekle ilgili 41 maddelik bir taslak oluşturulmuştur. Oluşturulan bu 41 maddelik taslak konuyla ilgili uzman görüşlerine sunulmuş ve buna göre maddeler üzerinde çeşitli değişiklik ve düzeltmeler yapılmıştır. Geliştirilen ölçeğin ön uygulaması otomotiv bölümündeki 134 kişilik bir öğrenci grubuna yapılmıştır. Ölçeğin geçerlik çalışması için faktör analizi yapılmış, güvenirlik çalışması için de Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır.

Geçerlik çalışması için faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Ölçekteki maddelerin içerik bakımından dört faktörlü yapıda olduğundan hareketle yapılan faktör analizi sonucunda, ölçekteki faktörlerin özdeğerlerinin %6,759 ile %25,344 arasında değişmekte olduğu ve dört faktörün toplam varyansın %51,917'sini açıkladığı görülmüştür. Yönetim ile ilgili maddelerden oluşan ilk faktörde toplam 7 madde yer alırken, faktör yükleri .334 ile .594 arasında değişmektedir. Sosyal faaliyetlerle ilgili maddelerden oluşan ikinci faktörde ise 4 madde yer almış ve faktör yükleri de .328 ile .623 arasında değişmiştir. Eğitim-öğretim etkinlikleri ile ilişkili olan üçüncü faktördeki 21 maddenin faktör yükleri .331 ile .740 arasında değişirken, uygulama çalışmaları ile ilgili

olan dördüncü faktörde 9 madde yer almış ve faktör yükleri ise .252 ile .754 arasında değişmiştir.

Yapılan güvenilirlik çalışmasında, ölçeğin ilk faktörü olan yönetim boyutuna yönelik Cronbach Alfa katsayısı .79 olarak hesaplanmış, madde toplam korelasyonları ise .44 ile .65 arasında gerçekleşmiştir. İkinci faktöre (sosyal faaliyetler) ilişkin Cronbach Alfa katsayısı .69 iken, madde toplam korelasyonları .41 ile .58 arasında çıkmıştır. Üçüncü faktöre (eğitim-öğretim etkinlikleri) yönelik Cronbach Alfa katsayısı .85 olarak bulunmuş ve madde toplam korelasyonları ise .31 ile .70 arasında değişmiştir. Dördüncü faktöre (uygulama çalışmaları) ilişkin Cronbach Alfa katsayısı .82 olarak çıkarken, madde toplam korelasyonları .30 ile .71 arasındadır. Ölçeğin tümü için Cronbach Alfa katsayısı ise .91 olarak hesaplanmış, madde toplam korelasyonları .34 ile .67 arasında gerçekleşmiştir. Buna göre, ön uygulama sonucu ölçekten elde edilen ölçümlerin oldukça geçerli ve güvenilir sonuçlar verdiği söylenebilir. Veri toplama araçındaki maddelerin cevaplandırılmasında beşli derecelmeli seçenekler kullanılmış ve seçeneklerin aralıkları; 1 (hiç katılmıyorum, 1.00-1.80), 2 (katılmıyorum, 1.81-2.60), 3 (kararsızım, 2.61-3.40), 4 (katılıyorum, 3.41-4.20) ve 5 (tamamen katılıyorum, 4.21-5.00) şeklinde düzenlenmiştir (14). Toplam 41 maddeden oluşan, geçerlik ve güvenilirlik bakımından uygulanabilir nitelikte olan memnuniyet ölçeği 6 farklı teknik eğitim fakültesinde öğrenim gören otomotiv bölümü öğrencilerine 2007-2008 öğretim yılında uygulanmıştır. Uygulamada gönüllülük esas alınmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen verilerin analizinde SPSS 11.0 istatistik programından yararlanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama ve standart sapmanın yanı sıra, ölçeğin alt boyutlarına yönelik öğrenci görüşleri arasında anlamlı düzeyde farklılık olup olmadığını belirlemek için ikiden fazla gruplar arasındaki karşılaştırmalarda tek yönlü varyans (ANOVA) analizi yapılmıştır. Gruplar arasındaki olası farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu ortaya koymak için ise Tukey-HSD testi kullanılmıştır. Gruplar arasındaki karşılaştırmalarda grupların homojen olup olmadığına ve elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediğine ise Levene testi ile bakılmıştır. Levene testi sonuçlarına göre, dört alt boyutta da gruplar arasında homojenlik olduğu ve puanların normal dağılım gösterdiği saptanmış ve buna göre ANOVA yapılmıştır. Gruplar arasındaki farklılıkların test edilmesinde anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak alınmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde, katılımcıların memnuniyet ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin görüşleri ve görüşler arasındaki farklılıklara yönelik tek yönlü varyans analizine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Öğrencilerin Memnuniyet Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Tablo 1. Fakülte yönetimi ile ilgili memnuniyet düzeylerine ilişkin görüşler

	Görüşler	N	\bar{X}	S
1	Fakülte yönetimiyle ihtiyaç duyduğumda rahatlıkla görüşebilmekteyim.	329	3,07	1,23
2	Fakülte yönetimine ilettiğim sorunların çözümü için gayret gösterilmektedir.	329	2,77	1,10
3	Öğretim üyeleri ile öğrenciler arasında rahatlıkla iletişim kurulabilmektedir.	329	3,36	1,19
4	Fakülte öğrenci işleri sorunlarına yeterli destek veriyor.	329	2,68	1,32
5	Bölüm yönetiminin öğrencilerle olan iletişimi tatmin edicidir.	329	3,18	1,15
6	Kendimi Teknik Eğitim Fakültesine ait hissediyorum.	329	2,86	1,28
7	Fakültemde düşüncelerimin dinlendiğini ve fikirlerimden yararlandığımı düşünüyorum.	329	2,51	1,16
	Toplam	329	2,92	1,21

Tablo 1’deki bulgular incelendiğinde, öğrencilerin okul yönetimi ile ilgili konularda genel olarak kararsız bir tutum sergiledikleri görülmektedir ($\bar{X}=2,92$). Öğrenciler “yönetim” boyutu ile ilgili maddelerin tamamında “kararsızım” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bununla birlikte, maddeler arasında öğrenciler en çok “öğretim üyeleri ile öğrenciler arasında rahatlıkla iletişim kurulabilmektedir” ($\bar{X}=3,36$) maddesine katılım gösterirken, en az katılım gösterdikleri madde ise 2,51 aritmetik ortalama ile “fakültemde düşüncelerimin dinlendiğini ve fikirlerimden yararlandığımı düşünüyorum” maddesidir.

Tablo 2. Sosyal faaliyetlerle ilgili memnuniyet düzeylerine ilişkin görüşler

	Görüşler	N	\bar{X}	S
1	Fakültemde ilgi duyduğum sportif faaliyetleri yapma imkânı buluyorum.	329	2,68	1,29
2	Fakülteadaki fiziksel imkânlar (kantin, spor salonu, vb.) ihtiyaçlarıma cevap vermektedir.	329	2,51	1,26
3	Fakültemde düzenlenen sosyal ve kültürel aktiviteler yeterli düzeydedir.	329	2,29	1,15
4	Bölüm öğrenci temsilcisi öğrencilerin haklarını etkili bir şekilde savunmaktadır.	329	2,30	1,30
	Toplam	329	2,44	1,25

Tabloda yer alan bulgulara bakıldığında, öğrencilerin okuldaki sosyal faaliyetlerle ilgili memnuniyet düzeylerinin oldukça düşük olduğu görülmektedir ($\bar{X}=2,44$). Ölçme aracına verilen görüşler incelendiğinde, öğrencilerin en çok “fakülte düzenlenmiş sosyal ve kültürel aktiviteleri yeterli bulmadıkları” ($\bar{X}=2,29$) ve “bölüm

öğrenci temsilcisinin öğrencilerin haklarını etkili biçimde savunmadıkları” ($\bar{X}=2,30$) konularında memnuniyetsizlik yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 3. Eğitim-öğretim etkinlikleri ile ilgili memnuniyet düzeylerine ilişkin görüşler

	Görüşler	N	\bar{X}	S
1	Dersler seviyemize uygun olarak işlenmektedir.	329	3,04	1,12
2	Fakültede edindiğim bilgilerin şimdi veya ileriki hayatımda fayda getireceğini düşünüyorum.	329	3,23	1,19
3	Tercih şansım olsa yine bu okulu seçerdim.	329	2,17	1,27
4	Fakültede edindiğim teorik bilgilerin uygulamada işe yarayacağını düşünüyorum.	329	3,31	1,08
5	Derslerin içeriği benim ilgimi çekecek şekilde düzenlenmiştir.	329	2,62	1,06
6	Anlamadığım bir şeyi hocalarıma rahatlıkla sorabiliyorum.	329	3,64	1,14
7	Derste konuya göre uygun araç ve gereçler kullanılmaktadır.	329	3,06	1,20
8	Sınıf, laboratuvar ve atölyelerde yeterli araç gereç bulunmaktadır	329	2,73	1,33
9	Hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler gerçek başarıyı ölçmektedir.	329	2,49	1,20
10	Bu bölümde yüksek lisans eğitimi almak istiyorum.	329	2,85	1,38
11	Ders yapılan ortamların şartlarından (temizlik, rahatlık, görünüm vb.) memnunum.	329	3,15	1,28
12	Dersle ilgili kaynaklara kolaylıkla ulaşabilmekteyim.	329	3,04	1,06
13	Bölümümü tanıdıklarına tavsiye ederim.	329	2,56	1,30
14	Bölümümde verilen eğitim gelecek hedeflerime uygundur.	329	2,75	1,11
15	Danışmanımdan yeterli danışmanlık hizmeti alıyorum.	329	2,92	1,32
16	Fakültem tarafından sağlanan bilgisayar hizmetleri ihtiyaçlarımı karşılamaktadır.	329	2,98	1,32
17	Fakülte kütüphanesi ihtiyaçlarımı karşılayacak düzeydedir.	329	3,07	1,35
18	Program dâhilinde verilen derslerin çeşitliliği yeterli düzeydedir.	329	2,94	1,11
19	Program dâhilinde verilen seçmeli derslerin sayısı yeterlidir.	329	2,93	1,24
20	Öğretim elemanlarının dersleri işleyiş tarzları tatmin edicidir.	329	2,82	1,19
21	Öğretmenlik formasyon derslerinin faydalı olduğunu düşünüyorum.	329	3,12	1,41
	Toplam	329	2,93	1,22

Tablo 3’te görüldüğü gibi, otomotiv bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri okuldaki eğitim ve öğretimle ilgili hususlara yönelik memnuniyetleri konusunda genel olarak “kararsız” bir tutuma sahip oldukları görülmektedir ($\bar{X}=2,93$). Tablodaki bulgulara göre, öğrencilerin eğitim ve öğretim konularında en olumlu görüşe sahip oldukları madde “Anlamadığım bir şeyi hocalarıma rahatlıkla sorabiliyorum” maddesidir. Bu maddeye ilişkin olarak öğrenciler katılıyor ($\bar{X}=3,64$) düzeyinde görüş belirtmiştir. Bunun dışındaki maddelerin çoğuna yönelik olarak öğrenciler genelde ya kararsız ya da olumsuz bir tutum ortaya koymuşlardır. Buna rağmen, öğrencilerin en olumlu görüş belirttikleri maddeler ise şunlardır: “Fakültede edindiğim teorik bilgilerin uygulamada işe yarayacağını düşünüyorum” ($\bar{X}=3,31$), “Ders yapılan ortamların

şartlarından (temizlik, rahatlık, görünüm vb.) memnunum” ($\bar{X}=3,15$) ve “Öğretmenlik formasyon derslerinin faydalı olduğunu düşünüyorum” ($\bar{X}=3,12$).

Buna karşılık, öğrencilerin en olumsuz görüşe sahip oldukları madde ise “Tercih şansım olsa yine bu okulu seçerdim” maddesidir. Bu maddeye yönelik olarak öğrenciler “katılmıyorum” ($\bar{X}=2,17$) düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bunun yanında, “hazırlanan sınav soruları ve yapılan değerlendirmeler gerçek başarıyı ölçmektedir” ($\bar{X}=2,49$) ve “Bölümümü tanıdıklarına tavsiye ederim” ($\bar{X}=2,56$) ve “Derslerin içeriği benim ilgimi çekecek şekilde düzenlenmiştir” ($\bar{X}=2,62$) maddelerine de öğrenciler düşük katılım göstermişlerdir.

Tablodaki bulgulara göre, öğrenciler öğretim elemanları ile rahat iletişim kurabildiklerini, buna karşın öğrenim gördükleri bölümü tercih etmekten memnun olmadıklarını, hazırlanan sınav sorularının ve yapılan değerlendirmelerin gerçek başarılarını ölçmediğini, okudukları bölümü tanıdıklarına tavsiye etmeyi düşünmediklerini ve derslerin içeriğinin ilgilerini çekecek şekilde düzenlenmediğini düşünmektedirler.

Tablo 4. Uygulama çalışmaları ile ilgili memnuniyet düzeylerine ilişkin görüşler

	Görüşler	N	\bar{X}	S
1	Öğrendiğimiz teorik bilgilerin (deneyler, projeler, ödevler vb. yöntemlerle) uygulaması da yapılmaktadır.	329	2,93	1,29
2	Atölyelerde kullanılan teknoloji çağın şartlarına uygundur.	329	2,54	1,21
3	Atölyelerde dersi veren öğretim elemanları uygulamalar konusunda yeterli bilgiye sahiptir.	329	3,17	1,18
4	Atölye dersi veren öğretim elemanları uygulamaları anlaşılır bir şekilde anlatmaktadır.	329	3,15	1,09
5	Atölyelerde yapılan uygulamalar gerçek yaşama uygun bir şekilde seçilmektedir.	329	2,83	1,09
6	Atölyelerde teknoloji etkili bir şekilde kullanılmaktadır.	329	2,53	1,12
7	Atölyelerde kullanılan araçlar ve temrinlik malzemeler yeterlidir.	329	2,55	1,13
8	Atölye dersi veren öğretim elemanları uygulamaların teorik bilgilerini yeterli düzeyde anlatmaktadırlar.	329	3,15	1,09
9	Derslerde verilen teorik bilgi atölyelerde uygulamaya aktarılmaktadır.	329	2,83	1,27
	Toplam	329	2,85	1,16

Tablo 4’te öğrencilerin okuldaki uygulama çalışmalarına yönelik memnuniyet düzeyleri ile ilgili görüşler verilmiştir. Buna göre, öğrenciler okuldaki uygulama çalışmalarına ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması ($\bar{X}=2,85$), “kararsızım” aralığında çıkmıştır. Öğrenciler üç madde dışındaki tüm maddelerde kararsız bir tutum sergilemişlerdir. Öğrencilerin en az katılım gösterdikleri maddeler; “Atölyelerde teknoloji etkili bir şekilde kullanılmaktadır” ($\bar{X}=2,53$), “Atölyelerde kullanılan teknoloji çağın şartlarına uygundur” ($\bar{X}=2,54$) ve “Atölyelerde kullanılan araçlar ve temrinlik malzemeler yeterlidir” ($\bar{X}=2,55$) olmuştur. Öğrenciler bu üç maddeye yönelik olarak

“katılmıyorum” düzeyinde bir görüş belirtmiştir.

Buna karşın, öğrencilerin en çok katılım gösterdikleri maddeler ise şunlardır; “Atölyelerde dersi veren öğretim elemanları uygulamalar konusunda yeterli bilgiye sahiptir” ($\bar{x}=3,17$), “Atölye dersi veren öğretim elemanları uygulamaların teorik bilgilerini yeterli düzeyde anlatmaktadırlar” ($\bar{x}=3,15$) ve “Atölye dersi veren öğretim elemanları uygulamaları anlaşılır bir şekilde anlatmaktadır” ($\bar{x}=3,15$). Öğrenciler bu maddelere yönelik “kararsızım” düzeyinde bir tutum ortaya koymuştur. Tabloda görüldüğü gibi, otomotiv bölümü öğrencilerinin okuldaki uygulamalar konusunda olumlu görüşe sahip olmadıkları söylenebilir. Öğrenciler özellikle atölyelerdeki teknolojik alt yapının ve donanımın yeterli ve modern olmadığını ve teknolojinin etkili biçimde kullanılmadığını düşünmektedirler.

Öğrencilerin Memnuniyet Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Gördükleri Üniversiteye Göre Farklılığına Yönelik Bulgular

Tablo 5’te öğrencilerin memnuniyet ölçeğinin alt boyutlarına yönelik görüşlerinin öğrenim gördükleri üniversiteye göre farklılık gösterip göstermediğine yönelik bulgular gösterilmiştir.

Tablo 5’teki bulgulara genel olarak bakıldığında, memnuniyet ölçeğinin tüm alt boyutlarında görüşler arasında üniversite değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılıklar bulunmuştur. Yapılan ANOVA analizi sonucunda, öğrencilerin “yönetim” alt boyutuna ilişkin memnuniyet düzeylerine ilişkin görüşlerinde öğrenim gördükleri üniversiteye göre anlamlı farklılık çıkmıştır ($F_{(5;323)}=10,437, p<.05$). Bu anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey-HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Tukey-HSD testi sonuçlarına ve tablodaki aritmetik ortalamalara göre, Pamukkale Üniversitesi ve Karabük Üniversitesi öğrencilerinin okul yönetimi ile ilgili memnuniyet düzeyleri, Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinden daha yüksektir.

Ölçeğin ikinci alt boyutu olan “sosyal faaliyetler” konusunda öğrencilerin memnuniyetlerinin üniversite değişkenine göre anlamlı düzeyde değişip değişmediğine yönelik yapılan ANOVA sonuçlarına göre, yönetim alt boyutunda olduğu gibi bu boyutta da öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı düzeyde farklılık çıkmıştır ($F_{(5;323)}=3,141, p<.05$). Yapılan Tukey-HSD testine göre, anlamlı farklılıkların Marmara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi öğrencilerinin görüşleri arasında olduğu görülmektedir. Buna göre, Marmara Üniversitesi öğrencilerinin sosyal faaliyetlere yönelik memnuniyetlerinin Gazi Üniversitesi öğrencilerine göre daha yüksek olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin memnuniyet ölçeğinin alt boyutlarına yönelik görüşlerinin öğrenim görülen üniversiteye göre farklılığı

Boyutlar	Üniversite	N	\bar{X}	S	F	P	Fark Tukey-Hsd
Yönetim	Pamukkale Üniversitesi	35	3,29	,70	10,437	,000	(1-2, 1-5, 2-6, 3-6, 4-6, 5-6)
	Gazi Üniversitesi	79	2,54	,82			
	Marmara Üniversitesi	73	2,90	,63			
	Afyon K.T. Üniversitesi	44	2,84	,88			
	Isparta S.D. Üniversitesi	48	2,78	,78			
	Karabük Üniversitesi	50	3,47	,87			
	Toplam	329	2,92	,84			
Sosyal faaliyetler	Pamukkale Üniversitesi	35	2,51	,78	3,141	,009	(2-3)
	Gazi Üniversitesi	79	2,19	,96			
	Marmara Üniversitesi	73	2,76	,90			
	Afyon K.T. Üniversitesi	44	2,33	,92			
	Isparta S.D. Üniversitesi	48	2,47	,92			
	Karabük Üniversitesi	50	2,41	,92			
	Toplam	329	2,44	,93			
Eğitim-öğretim etkinlikleri	Pamukkale Üniversitesi	35	2,93	,59	4,571	,000	(2-6, 5-6)
	Gazi Üniversitesi	79	2,89	,63			
	Marmara Üniversitesi	73	2,95	,48			
	Afyon K.T. Üniversitesi	44	2,88	,78			
	Isparta S.D. Üniversitesi	48	2,65	,60			
	Karabük Üniversitesi	50	3,24	,69			
	Toplam	329	2,92	,64			
Uygulama çalışmaları	Pamukkale Üniversitesi	35	2,52	,72	15,996	,000	(1-2, 1-6, 2-4, 2-5, 3-5, 3-6, 4-5, 4-6, 5-6)
	Gazi Üniversitesi	79	3,13	,69			
	Marmara Üniversitesi	73	2,90	,65			
	Afyon K.T. Üniversitesi	44	2,68	,97			
	Isparta S.D. Üniversitesi	48	2,20	,77			
	Karabük Üniversitesi	50	3,37	,75			
	Toplam	329	2,85	,83			

Tabloda görüldüğü gibi, otomotiv bölümü öğrencilerinin okullarındaki “eğitim-öğretim” etkinliklerine ilişkin memnuniyetleri öğrenim gördükleri üniversiteye göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir ($F_{(5;323)}=4,571$, $p<.05$). Tukey-HSD testi sonuçlarına göre, anlamlı farklılıklar Karabük Üniversitesi ile Gazi Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin görüşleri arasında çıkmıştır. Buna göre, Karabük Üniversitesi öğrencileri eğitim-öğretim konularında, Gazi Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerine göre daha yüksek memnuniyete sahip oldukları dikkati çekmektedir.

Öğrencilerin okuldaki uygulama çalışmalarına ilişkin memnuniyetlerinin öğrenim görülen üniversiteye göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan ANOVA sonuçlarına göre, diğer alt boyutlarda olduğu gibi öğrencilerin görüşleri arasında an-

lamlı düzeyde farklılıklar çıkmıştır ($F_{(5;323)} = 15,996, p < .05$). Yapılan Tukey-HSD testi-ne göre, özellikle Karabük Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi öğrencilerinin okuldaki uygulama çalışmalarına yönelik memnuniyetlerinin diğer dört üniversitenin öğrencilerinin memnuniyetinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Tabloda Karabük Üniversitesi ve Gazi Üniversitesindeki öğrencilerin Pamukkale Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerine göre bu konudaki memnuniyet düzeylerinin daha yüksek olduğu dikkati çekmektedir. Bunun yanı sıra, Tukey-HSD analizi sonuçları Marmara Üniversitesi öğrencilerinin Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerine göre ve Afyon Kocatepe Üniversitesi öğrencilerinin Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerine göre eğitim uygulamalarına ilişkin daha yüksek memnuniyete sahip olduklarını göstermektedir. Buna göre, öğrenim görülen üniversitenin araştırmaya katılan öğrencilerin yönetim, sosyal faaliyetler, eğitim-öğretim etkinlikleri ve uygulama çalışmaları konularındaki memnuniyet düzeyleri üzerinde anlamlı farklılık yaratacak ölçüde etkili bir değişken olduğu ileri sürülebilir.

Öğrencilerin Memnuniyet Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Görüşlerinin Mezun Olunan Liseye Göre Farklılığına Yönelik Bulgular

Tablo 6’da öğrencilerin memnuniyet ölçeğinin alt boyutlarına yönelik görüşlerinin mezun oldukları lise değişkeni bakımından farklılık gösterip göstermediğine yönelik bulgular verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin memnuniyet ölçeğinin alt boyutlarına yönelik görüşlerinin mezun oldukları liseye göre farklılığı

Boyutlar	Mezun Olunan Lise	N	\bar{X}	S	F	p
Yönetim	Düz lise	67	2,92	,84	,180	,910
	Meslek lisesi	127	2,90	,93		
	Anadolu teknik lisesi	74	2,98	,72		
	Teknik lise	61	2,89	,79		
	Toplam	329	2,92	,84		
Sosyal faaliyetler	Düz lise	67	2,34	,86	1,225	,300
	Meslek lisesi	127	2,43	,96		
	Anadolu teknik lisesi	74	2,61	,90		
	Teknik lise	61	2,37	,96		
	Toplam	329	2,44	,93		
Eğitim-öğretim etkinlikleri	Düz lise	67	2,91	,65	,090	,965
	Meslek lisesi	127	2,94	,67		
	Anadolu teknik lisesi	74	2,90	,57		
	Teknik lise	61	2,93	,68		
	Toplam	329	2,92	,64		

Uygulama çalışmaları	Düz lise	67	2,85	,84	,054	,983
	Meslek lisesi	127	2,87	,87		
	Anadolu teknik lisesi	74	2,84	,84		
	Teknik lise	61	2,83	,74		
	Toplam	329	2,85	,83		

Tablo 6’da görüldüğü gibi, tek yönlü varyans analizi sonucunda memnuniyet ölçeğinin dört alt boyutunda da öğrenci görüşleri arasında mezun olunan lise yönünden anlamlı düzeyde farklılık bulunmamıştır. Tablonun ayrıntılarına bakıldığında, öğrencilerin yönetimden memnun olmaya ilişkin görüşleri arasında mezun olunan lise bakımından anlamlı düzeyde fark çıkmamasına karşın, Anadolu teknik lisesinden mezun öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin diğer lise mezunlarından daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Sosyal faaliyetlerden memnuniyet konusunda da öğrenci görüşleri mezun olunan liseye göre anlamlı farklılık göstermezken, yine Anadolu teknik lisesinden mezun öğrencilerin memnuniyet düzeyleri diğer lise mezunlarından nispeten daha yüksek çıkmıştır. Bununla birlikte, eğitim-öğretim etkinlikleri ve uygulama çalışmaları boyutlarında mezun olunan liseye göre bakıldığında öğrencilerin memnuniyet düzeyleri birbirine çok yakın çıkmış ve bu boyutlara ilişkin görüşler arasında yine anlamlı düzeyde farklılık gerçekleşmemiştir. Bununla birlikte, eğitim-öğretim etkinlikleri ve uygulama çalışmaları boyutlarında mezun olunan liseye göre bakıldığında öğrencilerin memnuniyet düzeyleri birbirine çok yakın çıkmış ve bu boyutlara ilişkin görüşler arasında yine anlamlı düzeyde farklılık gerçekleşmemiştir. Buna göre, mezun olunan lisenin öğrencilerin öğrenim gördükleri programla ilgili memnuniyet düzeyleri üzerinde anlamlı farklılık yaratacak ölçüde etkili olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin Memnuniyet Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Görülen Öğretmenlik Programını Tercih Etme Nedenine Göre Farklılığına Yönelik Bulgular

Tablo 7. Öğrencilerin memnuniyet ölçeğinin alt boyutlarına yönelik görüşlerinin öğrenim gördükleri programı tercih nedenine göre farklılığı

Boyutlar	Bölümü Tercih Nedeni	N	\bar{X}	S	F	p	Fark Tukey-Hsd
Yönetim	Yönlendirme (Aile veya Okul)	54	2,85	,80	1,793	,148	
	Teknik öğretmen olmak	26	3,05	,91			
	Mesleki eğitim almak	112	3,04	,83			
	ÖSS puanı (Katsayı etkisi)	137	2,82	,84			
	Toplam	329	2,92	,84			
Sosyal faaliyetler	Yönlendirme (Aile veya Okul)	54	2,50	,99	,236	,871	
	Teknik öğretmen olmak	26	2,50	1,00			
	Mesleki eğitim almak	112	2,47	,88			
	ÖSS puanı (Katsayı etkisi)	137	2,39	,94			
	Toplam	329	2,44	,93			

Eğitim-öğretim etkinlikleri	Yönlendirme (Aile veya Okul)	54	2,82	,69	8,358	,000	1-3 2-4 3-4
	Teknik öğretmen olmak	26	3,14	,64			
	Mesleki eğitim almak	112	3,12	,61			
	ÖSS puanı (Katsayı etkisi)	137	2,76	,59			
	Toplam	329	2,92	,64			
Uygulama çalışmaları	Yönlendirme (Aile veya Okul)	54	2,80	,76	2,284	,079	
	Teknik öğretmen olmak	26	3,07	,70			
	Mesleki eğitim almak	112	2,97	,88			
	ÖSS puanı (Katsayı etkisi)	137	2,74	,82			
	Toplam	329	2,85	,83			

Tablo 7'deki varyans analizi bulgularına göre, araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim-öğretim etkinlikleri boyutuna yönelik memnuniyet düzeylerine ilişkin görüşleri arasında okudukları programı tercih nedenine göre anlamlı düzeyde farklılık bulunurken, diğer boyutlar olan yönetim, sosyal faaliyetler ve uygulama çalışmaları boyutlarında ise görüşler arasında tercih nedenine göre anlamlı farklılık çıkmamıştır. Anlamlı farklılık bulunan eğitim-öğretim etkinlikleri boyutunda farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Tukey-HSD analizine göre, teknik öğretmen olmak ve mesleki eğitim almak amacıyla programı tercih eden öğrenciler ile, yönlendirme ve katsayı etkisinden dolayı programı tercih eden öğrenciler arasında olduğu saptanmıştır. Bir başka ifadeyle, öğrenim gördükleri öğretmenlik programını teknik öğretmen olmak veya mesleki eğitim almak amacıyla tercih eden öğrencilerin eğitim-öğretim konularındaki memnuniyet düzeyleri, ailelerinin veya okulun yönlendirmesi ile ya da katsayı etkisinden dolayı başka bir bölümü tercih etmede dezavantaj yaşayan, bu yüzden zorunlu olarak bu programı tercih eden öğrencilerin memnuniyet düzeyinden daha yüksektir. Buna göre, öğrenim görülen programı tercih nedeninin araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim-öğretim etkinlikleri ile ilgili memnuniyetleri üzerinde etkili bir değişken olduğu ileri sürülebilir.

4. Tartışma ve Sonuç

Yüksek öğretim kurumlarında, öğrencilerin kendilerine sunulan hizmetlere yönelik memnuniyetlerini ve buna dayalı olarak ihtiyaç ve beklentilerini belirlemek ve bunları karşılamaya çalışmak kalitenin gerçekleştirilebilmesine ve sürdürülebilmesine katkı sağlayacaktır. Elliott ve Shin'e (2002) göre, öğrenci memnuniyetine odaklanmak, üniversitelerin sadece öğrencilerinin ihtiyaçlarını karşılama yönünde kendilerini yeniden yapılandırmalarını değil, aynı zamanda öğrencilerinin ihtiyaçlarını karşılayacak ve daha iyisini gerçekleştirmeye yardım edecek bir sistem tesis etmelerine olanak tanımaktadır (15). Buna göre, eğitimi değerlendirme ve öğrenmenin/öğretimin niteliğini belirleme yoluyla ve hizmetlerden yararlananların görüşlerine dayalı olarak etkililik ve verimliliğini ispat etmeye yönelik üniversiteler için bu tür değerlendirmeler önemli bir veri kaynağını oluşturmaktadır (16).

Bu çalışmada teknik eğitim fakültesi otomotiv öğretmenliğinde okuyan öğrenci-

lerin memnuniyet düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular, araştırmaya katılan öğrencilerin fakülte yönetimi, eğitim-öğretim etkinlikleri ve uygulama çalışmaları boyutlarına ilişkin memnuniyet durumlarında genelde kararsız bir tutuma sahip olduklarını, sosyal faaliyetler boyutunda ise genelde memnun olmadıklarını göstermiştir.

Çalışmada, öğrencilerin fakülte yönetimi ile ilgili memnuniyetlerinde kararsız bir tutum sergiledikleri, bir başka ifadeyle memnuniyetlerinin orta düzeyde olduğu bulunmuştur. En yüksek katılımın öğrencilerin öğretim üyeleri ile iletişim kurabilme imkânlarının olması, fakültelerdeki fiziksel, donanımsal ve yönetimle ilgili eksikliklerin öğretim üyelerinin çalışmaları ile giderilmeye çalışıldığı” şeklinde ifade edilebilir. Buna karşın, en düşük katılımın fakültede öğrencilerin düşüncelerinden yararlanılmadığı görüşü dikkat çekmektedir. Yeşilyaprak, Öztürk ve Kısaç (2001) tarafından yapılan çalışmada mesleki eğitim fakültesi öğrencilerinin fakülte yönetimine ilişkin görüşlerinin veya memnuniyetlerinin genelde düşük olduğu bulunmuştur (17). Buna göre, fakülte yönetim yapılarının dikey yapılanmadan, yatay yapılanmaya geçmeleri, öğrenci temsilciler ile daha fazla etkileşime geçilerek öğrenci beklenti ve isteklerine daha yakından ve hızlı cevaplar vermeleri öğrenci memnuniyetini ve fakülteye olan “aidiyet” hissini artırıcı bir etki ortaya koyabilecektir.

Araştırmada ayrıca, öğrencilerin fakültelerinin sundukları sosyal faaliyetlerle ilgili memnuniyetlerinin oldukça düşük olduğu bulgusu elde edilmiştir. Araştırma kapsamındaki Gazi ve Marmara Üniversiteleri haricindeki diğer üniversitelerdeki fakültelerin yeni sayılabilecek zaman diliminde eğitim-öğretime başlamış olması, öğrencilerin beklentilerine uygun sosyal ve kültürel olanakların hâlihazırda oluşturulamamasında etkilidir denebilir. Bu bağlamda, “okul kültürü” nün yeni oluşmaya başladığı fakültelerde sosyal faaliyet imkânlarının oluşturularak öğrencilerin isteklerine cevap verilmesi öğrenci memnuniyetini artırmada önemli bir faktör oluşturabilir. Yeşilyaprak, Öztürk ve Kısaç’ın (2001) yaptığı çalışmada ise mesleki eğitim fakültesi öğrencilerinin fakültedeki sosyal faaliyetlere ilişkin memnuniyetleri genel olarak orta düzeyde çıkmıştır (17).

Çalışmada elde edilen bulgulardan biri de öğrencilerin eğitim-öğretim etkinlikleri ile ilgili memnuniyetlerinde kararsız bir tutuma sahip olduklarıdır. Bu sonuç, öğrencilerin fakültelerinde yapılan eğitim-öğretim etkinliklerine yönelik orta düzeyde memnuniyete sahip olduklarını da göstermektedir, denilebilir. Bu boyutta, öğrencilerin en çok katılım gösterdikleri maddenin “öğretim elemanları ile iletişimlerini rahatlıkla gerçekleştirdikleri” olması, öğrencilerin memnuniyetlerinin artmasında önemli rol oynamaktadır. Buna karşılık, öğrencilerin tercih şansı olsa yine fakültesini seçme ve bu bölümü tanıdıklarına tavsiye etme görüşüne düşük düzeyde katılım göstermeleri ise memnuniyet düzeylerinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Buna etki eden faktörler olarak öğrencilerin baştan isteksiz gelmeleri, yanlış mesleki yönlendirme, fakültelerin donanımsal ve fiziksel yapısının etkin olmayışı, fakültelerin kurumsallaşma süreci içerisinde yeni açılmış olması gösterilebilir. Benzer bulguların elde edildiği

bir başka çalışmada, Ekinci ve Burgaz (2007) Hacettepe Üniversitesinin farklı fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin eğitim-öğretim süreçlerini içeren akademik etkinliklere yönelik memnuniyetlerinin orta düzeyde olduğu bulunmuşlardır (16). Erdoğan, Şanlı ve Bekir'in (2005) yaptığı çalışmada ise Gazi Üniversitesinin yedi farklı eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin fakültelerindeki eğitim-öğretim faaliyetlerini genelde yeterli bulmadıkları, bu konudaki memnuniyetlerinin düşük olduğu görülmüştür (18).

Araştırmada ayrıca, öğrencilerin uygulama çalışmalarına ilişkin memnuniyetleri de yine kararsız düzeyinde çıkmıştır. Bu bulgu, öğrencilerin uygulama derslerinde kendilerine sunulan imkân ve faaliyetlerden orta düzeyde memnun oldukları anlamına gelmektedir. Pahalı bir eğitim olan mesleki eğitim, teknolojinin ilerleme hızının yüksek olmasıyla beraber çok daha dinamik bir hal almıştır. Teknolojinin ilerleme hızına paralel olarak fakültelerin atölye ve laboratuvarlarını yenileyememeleri sonucu sanayinin gerisinde kaldıkları ifade edilebilir. Mezunlarının teknik öğretmen olarak uzun süredir atanamayan bu program mezunlarının, sanayiye ara eleman olarak işe başvurduklarında, uygulama becerileri ve mesleki deneyim bakımından yeterli düzeyde olmamaları bu bireylerin istihdamı açısından da önemli problemler oluşturmaktadır.

Çalışmada öğrenim görülen üniversiteye göre, öğrencilerin yönetim, sosyal faaliyetler, eğitim-öğretim etkinlikleri ve uygulama çalışmaları boyutlarına ilişkin memnuniyetleri arasında anlamlı düzeyde farklılıklar bulunurken, mezun olunan liseye göre ise öğrencilerin memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar gerçekleşmemiştir. Bunun yanında, araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları programı tercih nedenine göre eğitim-öğretim etkinlikleri ile ilgili memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar çıkarken, diğer üç boyutta ise görüşler arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Özellikle teknik öğretmen olmak ve meslek eğitimi almak amacıyla gelen öğrencilerin memnuniyetleri, aile ve okulun yönlendirmesiyle ve katsayı etkisinden dolayı pek istekli biçimde gelmeyen öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır.

Yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular sonucunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

- İlköğretim sonrası bireylerin zekâ alanlarına ve ilgilerine göre okul-aile işbirliği çerçevesinde profesyonel mesleki rehberlik çalışmaları artırılmalıdır.
- Lise sonrası üniversite tercihlerinde öğrencilere meslekleri tanıtıcı rehberlik hizmetleri sunulmasıyla tercihler azaltılmalıdır.
- Meslek lisesi öğrencilerinin karşılaştıkları ÖSS sistemindeki katsayı uygulamasında esneklik sağlanarak teknik eğitim fakültelerine zorunlu gelişler azaltılarak, motivasyonu düşük öğrenci sayısı azaltılabilir.
- Fakülte yönetimleri yatay yönetim anlayışı içerisinde, öğrenci temsilcilerini de içerisine alan bir sistem kurarak, öğrenci istek ve beklentilerine cevap ver-

melidir.

- Fakülte mezunlarının kimlik problemleri çözümlenerek, istihdamlarında karşılaşılan sorunlar giderilmelidir.
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından teknik öğretmen olarak ataması yapılmayan programlar yeniden gözden geçirilerek sanayinin isteklerine cevap verecek donanımda birey yetiştirecek şekilde revize edilmelidir.

5. Kaynaklar

1. Toffler, A. (1981). Üçüncü dalga. Çev. Ali Seda. İstanbul: Altın Kitaplar, 32-33.
2. Alkan, C., Doğan, H., & Sezgin, S.İ. (2001). Mesleki ve teknik eğitimin esasları. Ankara: Nobel Yayınları.
3. Eşme, İ. (2007). Mesleki ve teknik eğitimin bugünkü durumu ve sorunlar. T.C. Yükseköğretim Kurulu, Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı. Ankara. 27 Nisan 2008 tarihinde http://www.yok.gov.tr/duyuru/isa_esme.ppt adresinden alınmıştır.
4. Temel, M. (1996). Orta kademedeki mesleki ve teknik eğitim ile meslek yüksekokulları arasında uyum sorunları. 21. Yüzyıla Doğru Meslek Yüksekokullarının Yeniden Yapılanması Sempozyumunda sunulmuş bildiri. Ankara Üniversitesi, Çankırı.
5. DPT (Devlet Planlama Teşkilatı). (1963). Kalkınma Planı (Birinci Beş Yıl) 1963-1967. İnternette 20 Mayıs 2008 tarihinde <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan1.pdf> adresinden alınmıştır.
6. MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (1999). 16. Milli Eğitim Şûrası. 13-17 Kasım 1999. İnternette 20 Mayıs 2008 tarihinde http://ttkb.meb.gov.tr/secmeler/sura/16_sura.pdf adresinden alınmıştır.
7. MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2006). 17. Milli Eğitim Şûrası. 13-17 Kasım 2006. İnternette 20 Mayıs 2008 tarihinde http://ttkb.meb.gov.tr/secmeler/sura/17_sura.pdf adresinden alınmıştır.
8. Kılıç, A., & Kuyumcu, A. (2008). Teknik eğitim fakültelerinin öğrenci kaynakları. 17. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulmuş bildiri. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
9. TİSK (Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu). (2004). Mesleki eğitim sistemimiz ve işletmelerdeki beceri eğitimi sorunları ve çözüm önerileri raporu. İnternette 14 Mayıs 2008 tarihinde http://www.tisk.org.tr/yayinlar.asp?sbj=ana&ana_id=53 adresinden alınmıştır.
10. Şahin, İ., Okay, Ş., & Özdemir, S.M. (2007) Türkiye’de mesleki teknik eğitimin durumu ve karşılaşılan sorunlar. Ulusal Teknik Eğitim Mühendislik ve Eğitim Bilimleri Genç Araştırmacı Sempozyumunda sunulmuş bildiri. Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
11. DPT (Devlet Planlama Teşkilatı). (2006). Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013). İnternette 20 Mayıs 2008 tarihinde <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan9.pdf> adresinden alınmıştır.
12. Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık.
13. Erdoğan, M., & Uşak, M. (2005). Fen bilgisi öğretmen adayları memnuniyet ölçeğinin geliştirilmesi. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (2), 35-54.

14. Tekin, H. (1993). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. Ankara: Yargı Yayınları.
15. Elliott, K.M., & Shin, D. (2002) Student satisfaction: an alternative approach to assessing this important concept, *Journal of Higher Education, Policy and Management*, 24 (2), 197 -209.
16. Ekinci, C.E., & Burgaz, B. (2007). Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin bazı akademik hizmetlere ilişkin beklenti ve memnuniyet düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 120-134.
17. Yeşilyaprak, B., Öztürk, B., & Kısaç, İ. (2001). Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi öğrencilerinin fakülteye ilişkin algı ve değerlendirmeleri. *Mesleki Eğitim Dergisi*, 3 (6), 1-52.
18. Erdoğan, S., Şanlı, H.S., & Bekir, H.Ş. (2005). Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (2), 479-496.